

Grozījums Nr. 1**Gilles Lebreton, Angelo Ciocca, Paola Ghidoni, Elena Lizzi**

ID grupas vārdā

Ziņojums**A9-0281/2023****Emma Wiesner**Eiropas proteīna stratēģija
(2023/2015(INI))**Rezolūcijas priekšlikums (Reglamenta 181. panta 3. punkts), ar kuru paredzēts aizstāt nenormatīvās rezolūcijas priekšlikumu A9-0281/2023****Eiropas Parlamenta rezolūcija par Eiropas proteīna stratēģiju***Eiropas Parlaments,*

- ņemot vērā Parlamenta 2018. gada 17. aprīļa rezolūciju par Eiropas stratēģiju proteīnaugu popularizēšanai — proteīnaugu un pākšaugu ražošanas veicināšana Eiropas lauksaimniecības nozarē¹,
  - ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 24. marta rezolūciju par nepieciešamību pēc steidzama ES rīcības plāna, ar ko garantēt pārtikas nodrošinājumu ES un ārpus tās, ņemot vērā Krievijas iebrukumu Ukrainā²,
  - ņemot vērā Komisijas 2022. gada 15. novembra paziņojumu “Ceļā uz spēcīgu un ilgtspējīgu ES aļģu nozari” (COM(2022)0592),
  - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 119., 120., 168. un 169. pantu,
  - ņemot vērā Komisijas 2018. gada 22. novembra ziņojumu par augu izcelsmes proteīnu ražošanas attīstību Eiropas Savienībā (COM(2018)0757),
  - ņemot vērā Zivsaimniecības komitejas atzinumu,
  - ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas ziņojumu (A9-0281/2023),
  - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
- A. tā kā proteīns ir būtisks gan cilvēkiem, gan dzīvniekiem un tāpēc ir neaizstājams ikdienā uzņemtās pārtikas un barības komponents;
- B. tā kā Covid-19 pandēmija un Krievijas iebrukums Ukrainā ir būtiski ietekmējuši Eiropas un globālo tirdzniecību, parādot, ka ES ir jādažādo savas pārtikas un barības piegādes ķēdes, lai palielinātu savu autonomiju un samazinātu atkarību no viena vai

---

¹ OV C 390, 18.11.2019., 2. lpp.² OV C 361, 20.9.2022., 2. lpp.

dažu ārvalstu piegādātāju resursiem un stiprinātu augu proteīnu iekšzemes ražošanu un ES proteīna nozares vispārējo noturību;

- C. tā kā ES ražo 77 % no barības proteīniem, ko tā izmanto (šis rādītājs ir pat 96 % barībai ar zemu proteīnu saturu un 89 % barībai ar vidēju proteīnu saturu); tā kā tomēr tikai 29 % no augsta proteīna satura ievadresursiem, kas vajadzīgi, lai līdzsvarotu dzīvnieku barību, nāk no ES; tā kā līdz ar to ES ir ļoti atkarīga no augu izcelsmes produktu ar augstu proteīna saturu importa no trešām valstīm, padarot ES atkarīgu no sojas pupu un zivju miltu importa no Amerikas Savienotajām Valstīm un Dienvidamerikas;
- D. tā kā, lai gan proteīnaugu ražošana ES pēdējo 10 gadu laikā ir uzlabojusies, joprojām pastāv ievērojams iekšzemes ražošanas deficīts, kas ir pastiprinājis ES lielo atkarību no proteīnaugu importa no trešām valstīm;
- E. tā kā pākšaugu kultūras un zālāji palīdz saglabāt un uzlabot augsnes kvalitāti un auglīgumu, palielināt bioloģisko daudzveidību, kā arī piesaistīt oglekli un slāpekli un sekmēt ūdens uzkrāšanu; tā kā pākšaugus var audzēt ar mazāk ķīmisko mēslojumu, pateicoties to simbiozei ar augsnes baktērijām; tā kā pākšaugu audzēšana, neraugoties uz tās zemo ekonomisko rentabilitāti, pozitīvi ietekmē klimata pārmaiņas un citu ietekmi uz vidi, kā arī samazina nezāļu spiedienu;
- F. tā kā jaunām selekcijas metodēm varētu būt būtiska nozīme rentabilitātes uzlabošanā, palielinot ražu, palielinot proteīna saturu un kvalitāti, ļaujot kultūraugus pielāgot reģionālajiem apstākļiem un padarīt tos noturīgākus pret laikapstākļiem un patogēniem;
- G. tā kā kopējā lauksaimniecības politika (KLP) ļauj atbalstīt proteīnaugu un zālāju audzēšanu;
- H. tā kā proteīnaugu un zālāju produkcijas pārstrāde rada blakusproduktus, ko var izmantot dažādiem mērķiem, piemēram, kā mēslošanas līdzekli vai dzīvnieku barībai; tā kā no lauksaimniecības dzīvniekiem kā blakusproduktu iegūst vērtīgus mēslošanas līdzekļus, kas stiprina pārtikas ražošanas noturību; tā kā kultūraugu audzēšanai nepieciešamo slāpekli galvenokārt nodrošina sintētiskie mēslošanas līdzekļi, kuru ražošana ir dārga un energoietilpīga; tā kā *RENURE* (*Recovered Nitrogen from manURE* jeb no kūtsmēsliem atgūtais slāpeklis) kā daļa no kūtsmēsliu apsaimniekošanas sistēmām, kā arī droša notekūdeņu dūņu izmantošana palielina resursefektivitāti;
- I. tā kā lopkopība var radīt ļoti biopieejamus proteīnus cilvēku uzturam; tā kā veselīga uztura pamatā ir daudzveidīgs un līdzsvarots uzturs, kas lielākajai daļai cilvēku ietver arī gaļas patēriņu;
- J. tā kā visu veidu lauksaimniecības kultūru, tostarp proteīnaugu, augkopība ražo biomasu, kas lielākoties ir neēdama cilvēkiem (viens kilograms augu izcelsmes proteīnu rada aptuveni trīs līdz piecus kilogramus biomasas, ko var ēst tikai atgremotāji);
- K. tā kā vietēji un ilgtspējīgi ražotu dzīvnieku proteīnu patēriņš veicina ES nodrošinātību ar pārtiku un uzlabo Eiropas lauku apvidu dzīvotspēju; tā kā dzīvnieku izcelsmes proteīni ES tiek ražoti saskaņā ar vieniem no pasaulē augstākajiem ilgtspējas standartiem, ņemot vērā dzīvnieku labturību, klimatu un vidi; tā kā dzīvnieku izcelsmes proteīni ir svarīga līdzsvarota uztura sastāvdaļa; tā kā lopkopība ES ir lielā mērā

atkarīga no tādu kultūraugu importa, kuros ir augsts proteīnu saturs un kuri ir jāaudzē aramzemē ārpus ES;

- L. tā kā Eiropas pārtikas noturības un pārtikas nodrošinājuma uzlabošana, patērējot ES ražotos dzīvnieku izcelsmes proteīnus, veicina ilgtspējīgāku ražošanu visā pasaulē un atalgo to Eiropas selekcionāru zinātību un izcilību, kuru ienākumi reti atspoguļo viņu centienus ņemt vērā dzīvnieku labturību, rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, ainavu saglabāšanu un kultūras mantojumu, vienlaikus apņēmoties ražot augstas kvalitātes gaļu par pieņemamām cenām;
- M. tā kā dzīvnieku izcelsmes proteīni nodrošina augstas kvalitātes proteīnus un ir biopieejamākais proteīnu avots cilvēkiem, kas ir īpaši svarīgi sievietu auglībai un veselībai un bērnu, pusaudžu, vecāka gadagājuma cilvēku vai neaizsargāto cilvēku veselībai; tā kā dzīvnieku izcelsmes proteīnu tradicionālā patērēšana gaļas, siera vai piena veidā ir daļa no Eiropas kontinenta kultūras mantojuma; tā kā šāda prakse sniedz būtisku ieguldījumu ES dalībvalstu iekšzemes kopproduktā;
- N. tā kā ekstensīva lopkopība, jo īpaši attālos un kalnu apgabalos, ir ļoti ilgtspējīga darbība un palīdz nodrošināt šo apgabalu apdzīvotību;
- O. tā kā ilgtspējīgi ūdens un akvakultūras proteīni var veicināt globālo nodrošinātību ar pārtiku, uzturu un veselīgu un līdzsvarotu uzturu; tā kā intensīvā akvakultūra, jo īpaši ārpus ES, bieži vien var radīt dažādu negatīvu ietekmi uz vidi, piemēram, ķīmisko vielu vai antibiotiku izmantošanas sekas; tā kā aļģes var palīdzēt samazināt akvakultūras negatīvo ietekmi uz vidi;
- P. tā kā Regulā (ES) 2015/2283³ ir atļauta iespēja izmantot kukaiņus cilvēku uzturā, neraugoties uz to, ka Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes pētījumā, ko pasūtīja pati Komisija, ir brīdināts par iespējamiem veselības apdraudējumiem; stingri iesaka veikt turpmākus pētījumus un ievākt datus cita starpā par cilvēka patogēniem parazītiem un piesārņotājiem; tā kā šajā sakarā nav veikti pietiekama izpēte un vajadzīgie dati vēl nav savākti;
- Q. tā kā pēdējos gados ir attīstīties ilgtspējīgi ražotu proteīnu, jo īpaši augu un dzīvnieku izcelsmes proteīnu, tirgus; tā kā šo proteīnu ražošana rada daudzas iespējas Eiropas lauksaimniekiem un pārtikas ražotājiem; tā kā augu izcelsmes proteīniem jau tagad ir liels un pieaugošs patērētāju pieprasījums un atsaucība, kā arī vērojams tehnoloģiskais briedums;
- R. tā kā patērētāji aicina nodrošināt lielāku pārredzamību un informāciju par pārtikas ilgtspēju un dzīvnieku labturību; tā kā nav brīvprātīgu standartizētu marķējumu vai produktu deklarāciju, kas liecinātu par cilvēka uzturam vai dzīvnieku barībai paredzētu proteīnu vides ilgtspēju vai par to ražošanā ievērotajiem dzīvnieku labturības standartiem;

---

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/2283 (2015. gada 25. novembris) par jauniem pārtikas produktiem un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1169/2011 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 258/97 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1852/2001 (OV L 327, 11.12.2015., 1. lpp.).

- S. tā kā vērtības ķēdes pieejas pieņemšana ir svarīga, lai radītu pievienoto vērtību ilgtspējīgi ražotiem proteīniem, jo īpaši augu izcelsmes proteīniem, jo vietēji iegūtu produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošana uzlabo vērtību ķēdi un mudina lauksaimniekus veikt investīcijas;
- T. tā kā pētniecībā un inovācijā saistībā ar visu proteīnu avotu ilgtspējīgu ražošanu ir jāiekļauj lauksaimnieki; tā kā pētniecībā un inovācijā būtu vairāk jākoncentrējas uz augu un dzīvnieku izcelsmes proteīniem, jo pēdējās desmitgadēs ES privātā un publiskā pētniecība un inovācija galvenokārt ir koncentrējusies uz graudaugiem un eļļas augiem;
- U. tā kā vispārējā apmācība un zināšanu nodošana sasniedz tikai aptuveni 10 % no ES lauku saimniecībām; tā kā ir ļoti svarīgi turpināt ieguldījumus lauksaimnieku apmācībā un konsultāciju pakalpojumos, lai izplatītu zinātību par proteīnaugiem, izplatītu paraugpraksi un veicinātu pļavu audzēšanu un proteīnu ieguvu no alternatīviem avotiem,

Skaidra vajadzība pēc visaptverošas ES proteīna stratēģijas proteīnu potenciāla izmantošanai

1. aicina Komisiju steidzami nākt klajā ar visaptverošu un vērienīgu ES proteīna stratēģiju, kas aptvertu augu un dzīvnieku izcelsmes proteīna ilgtspējīgu ražošanu un paredzētu efektīvus pasākumus, lai īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā veicinātu Eiropas proteīna autonomiju; uzsver, ka par prioritāti būtu jānosaka proteīnaugu un augu izcelsmes proteīna ražošana ar mērķi garantēt Eiropas nodrošinātību ar pārtiku;
2. uzskata, ka ES proteīna indikatīvajam ceļvedim jābalstās uz:
  - (a) redzējumu par stratēģisku un ilgtspējīgu ES proteīna ražošanu un tirdzniecības plūsmām, kas atbilst mūsu vajadzībām un prasībām;
  - (b) rīcības plānu ES augu izcelsmes proteīna ražošanas un patēriņa palielināšanai;
  - (c) labākiem apstākļiem augu un dzīvnieku izcelsmes proteīna ražošanai ES;
  - (d) ekonomiski piemērotu un videi nekaitīgu proteīna sistēmu izstrādi pārtikas un barības jomā;
  - (e) holistisku pieeju, kurā jāietver lauksaimnieki un visa pārtikas vērtības ķēde, attiecīgā gadījumā ņemot vērā aprites ekonomikas pievienoto vērtību;
  - (f) konkrētiem zinātniski pamatotiem politikas pasākumiem, ar kuriem veicina ilgtspējīgi ražotu proteīnu izstrādi un inovāciju un pētniecību šajā jomā;

Redzējums par proteīna ražošanas apjoma palielināšanu ES

3. uzsver, ka no ģeopolitiskā un stratēģiskā viedokļa, kā arī lai garantētu nodrošinātību ar pārtiku, ir būtiski jāpalielina Eiropas izturētspējas līmeņi tādās svarīgās nozarēs kā pārtikas un barības piegāde, pēc iespējas samazinot atkarību no lauksaimniecības produktiem un resursiem, kas nāk no tikai viena vai nedaudziem piegādātājiem, izmantojot spēcīgāku iekšzemes ražošanu, vienlaikus uzlabojot ES konkurētspēju, lai izvairītos no tirgu koncentrācijas tikai dažu galveno dalībnieku rokās; tādēļ uzsver, ka

ES ir jāpastiprina augu izcelsmes proteīna ražošana un ka tas ir iespējams tikai pa posmiem, ja lauksaimnieki un tirgi spēs attiecīgi pielāgoties;

4. uzsver, ka ilgtspējīga, daudzveidīga un iekšzemes proteīna ražošana ir jāatzīst par būtisku ES pārtikas un barības sistēmas aspektu, lai nodrošinātu nekaitīgas un augstas kvalitātes pārtikas un barības pietiekamu pieejamību un saglabātu funkcionējošas un noturīgas pārtikas piegādes ķēdes un tirdzniecības plūsmas; uzsver, ka ir svarīgi sasniegt mērķi par ilgtspējīgāku un daudzveidīgāku proteīna piegādi ES pārtikas sistēmā;
5. uzskata, ka proteīnaugu un zālāju audzēšana var būtiski uzlabot augsnes kvalitāti, vidi un bioloģisko daudzveidību un ka noteiktos apstākļos tie var samazināt tādu izejresursu izmantošanu kā mēslošanas līdzekļi un augu aizsardzības līdzekļi; norāda, ka ekstensīva ganību lopkopība apmierina arī dzīvnieku dabiskā uztura vajadzības, var pozitīvi ietekmēt vidi un var palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas; uzsver graudaugu un zālāju, jo īpaši zāles un āboliņa ganību, nozīmi kā lauksaimniecības dzīvnieku barības avotam; uzskata, ka dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja izvērst ekoshēmas attiecībā uz pākšaugiem un zālājiem un izveidot īpašus proteīnaugu fondus, kā tas ir dažās dalībvalstīs; uzsver, ka ekstensīva lopkopība, jo īpaši attālos un kalnu apgabalos, ir ilgtspējīga darbība un sniedz vietējiem iedzīvotājiem papildu stimulus dzīvot šajās teritorijās;
6. norāda, ka vērtīgam indikatīvajam proteīna ceļvedim būtu jāveicina gan Eiropas autonomija attiecībā uz proteīnu, gan ES lauksaimnieku un lauku apvidu noturība un ienākumi; atzīst proteīna avotu potenciālo nozīmi aprites ekonomikā; uzskata, ka, ņemot vērā blakusproduktu un atkritumu iespējamo aprītīgumu un nodrošinot visu pieejamo proteīna vaidu, jo īpaši augu un dzīvnieku izcelsmes proteīnu, ražošanu, var palīdzēt gan saglabāt augstu cilvēka veselības līmeni, gan veicināt pāreju uz apzinīgākām pārtikas sistēmām, vienlaikus uzlabojot pārtikas pieejamību cenas ziņā; atgādina par iespējamo saderību starp ilgtspējīgu lopkopību un kultūraugu audzēšanu;
7. uzskata, ka augu izcelsmes proteīna ražošanas attīstīšana atbilstīgi ierastajiem Eiropas standartiem un praksei, kā arī lopkopības rentabilitātes palielināšana, vienlaikus saglabājot tās ilgtspēju ar tādiem pasākumiem kā pārtikas un barības vērtību ķēžu aprītīguma palielināšana, ir efektīvs veids, kā risināt daudzas no mūsu problēmām, piemēram, ražošanas pārvietošanu un pārzveju ārpus ES; uzskata, ka lauksaimniekiem varētu būt izšķiroša nozīme noturīgas proteīna sistēmas izveidē, ja viņi tiktu pienācīgi atbalstīti; atzīst, ka proteīna ražošanai ir vajadzīga holistiska pieeja ilgtspējīgām un noturīgām pārtikas sistēmām;
8. uzskata, ka importētajiem produktiem būtu jāatbilst salīdzināmiem ilgtspējas standartiem, lai ES ražotāji būtu konkurētspējīgāki un tiktu novērsta ES ražošanas pārvietošanu uz ārvalstīm;
9. uzskata, ka ES nodrošinātība ar pārtiku ir viens no galvenajiem mērķiem, kam nepieciešami vienlīdzīgi konkurences apstākļi un spēcīgs atbalsts Eiropas lauksaimniecības nozarei; brīdina par jebkādiem mēģinājumiem samazināt lauksaimniecības dzīvnieku skaitu, kam būtu pretēja ietekme;

Proteīna ražošanas apstākļu uzlabošana ES

10. uzsver, ka nodrošinātība ar pārtiku un tādējādi arī proteīna ražošana sākas ar lauksaimniekiem, ar zvejnieku un akvakultūras lauksaimnieku atbalstu, tāpēc viņiem ir jābūt stratēģijas centrā, jo viņiem ir būtiska nozīme noturīgas proteīna sistēmas izveidē; uzsver, ka rentabla lauksaimniecības, pārtikas un barības nozare ir priekšnoteikums spēcīgai proteīna nozarei ES; tādēļ aicina dalībvalstis izpētīt iespējas, kā palīdzēt lauksaimniekiem izveidot rentablu uzņēmējdarbības modeli, kas palīdzētu viņiem pārveidot savus mazāk rentablos kultūraugus par pievilcīgiem pārtikas un barības produktiem, palielinot kultūraugu noturību, proteīna ražu un proteīna kvalitāti;
11. uzsver, ka Eiropas lauksaimniecībai un uzņēmumiem ir jāklūst konkurētspējīgākiem pārtikas un dzīvnieku barības proteīnu jomā un ka lauksaimniecības nozare ir atkarīga no ilgtspējīgiem un cenas ziņā pieejamiem resursiem, piemēram, enerģijas, barības, barības piedevu, laba augu materiāla, mēslošanas līdzekļu un labas kvalitātes augsnes; uzskata, ka, lai palielinātu Eiropas proteīna ražotāju konkurētspēju, ir jāpalielina stimuli un jāmazina nevajadzīgs regulatīvais slogs proteīna ražošanai;
12. atzīst barības piedevu nozīmi proteīna patēriņa uzlabošanā un pareizu barības stratēģiju un barības sastāva pārveides nodrošināšanā; uzsver, ka barības piedevu atļauju piešķiršanas periods ir jāsaīsina un jānodrošina lielāka elastība; uzsver, ka atļauju atjaunošanas process nedrīkst radīt risku, ka pakāpeniski tiek pārtraukta efektīvu piedevu izmantošana;
13. atgādina, ka augu izcelsmes proteīna ražošanas apjomu nebūs iespējams palielināt bez kvalitatīviem augu materiāliem; atgādina, ka jaunas selekcijas metodes sniegs plašākas iespējas attīstīt reģionāli pielāgotus augus un sugas, kas ir optimizētas Eiropas apstākļiem, tostarp tālākajos reģionos; uzskata, ka ir nepieciešams vairāk pētniecības un izstrādes par graudaugiem, proteīnaugiem un zāli, lai palielinātu to uzturvērtību, labāk pielāgotu tos vietējiem apstākļiem un padarītu noturīgākus pret dabas apdraudējumiem;
14. aicina ātri pieņemt regulējumu, kas ir pielāgots jaunām selekcijas metodēm, lai varētu ātrāk attīstīt jaunas un stabilas augu šķirnes, tostarp proteīnaugus;
15. uzskata, ka kaitīgo organismu un patogēnu apkarošanai ir būtiska nozīme sekmīgai proteīnaugu ražas iegūšanai un ka tāpēc izšķiroša nozīme ir šo kaitīgo organismu un patogēnu sastopamības, attīstības un izplatīšanās monitoringam un zinātniskai izpētei; atzīst, ka ir svarīgi izstrādāt efektīvus pasākumus, kuru mērķis ir samazināt šo kaitīgo organismu un patogēnu radīto ekonomisko kaitējumu, un izstrādāt alternatīvus pasākumus, izmantojot tehnikas inovācijas, piemēram, precīzo lauksaimniecību vai robotiku, derīgiem kukaiņiem vai zema apdraudējuma pesticīdiem, lai paātrinātu kopējo proteīna ražošanu Eiropā; brīdina, ka nevajadzētu pieņemt saistošus pesticīdu lietojuma samazināšanas mērķrādītājus, kas varētu samazināt ražību un ienākumus un tādējādi arī proteīna ražošanas pievilcību;
16. uzskata, ka zālāju mēslošana ar kūtsmēsliem veicina lauksaimnieku proteīna pašpietiekamību; uzskata, ka pienācīgi mēslota zāle atgremotājiem joprojām ir lētākais, efektīvākais un ilgtspējīgākais proteīnu avots; aicina Komisiju, ņemot vērā veiktos vides novērtējumus, nekavējoties ierosināt vidēja termiņa un ilgtermiņa politikas pasākumus, lai noslēgtu barības vielu aprites loku, piemēram, ļaujot izmantot tādus alternatīvus organiskos produktus kā no digestāta, bioatkritumiem, citiem kūtsmēsli (RENURE)

produktiem un pārtikas rūpniecības atkritumiem atgūtu slāpekli, tos klasificējot kā ķīmisko mēslošanas līdzekļu aizstājējus; aicina Komisiju šādi rīkoties, pamatojoties uz zinātniskiem kritērijiem, un veicināt to kā iespēju lauksaimniekiem samazināt atkarību no ķīmiskajiem mēslošanas līdzekļiem un palielināt apritīgumu saimniecībās un ilgtspējīgu lopkopību, reģenerējot un atkārtoti izmantojot tādas atliekas kā kūtsmēslus;

17. atgādina, ka biometāna, biogāzes, biodegvielas vai citu bioķīmijas produktu ražošana, kurā izmanto bioatkritumu plūsmas, varētu būt faktors, kas palielina ražošanas rentabilitāti, radot nozīmīgus papildu ieņēmumu avotus, kuri palielina proteīnaugu vērtību un tādējādi stiprinātu to stādīšanas ekonomisko izdevīgumu lauksaimniekiem; uzsver, ka, palielinot augu izcelsmes proteīna ražošanu pārtikai un barībai, varētu iegūt vairāk blakusproduktu, ko izmanto bioenerģijai, un tādējādi rastos iespēja palielināt proteīnaugu ražošanas ekonomisko vērtību;
18. atzīst, ka, lai attīstītu, audzētu un izmantotu proteīnaugus, bieži vien ir vajadzīga jauna saimniekošanas prakse un lauksaimnieku sadarbība; uzskata, ka būtu jāanalizē iespēja KLP ietvaros atzīt jaunas organizatoriskās struktūras;
19. uzsver — lai veicinātu ieguldījumus augsnes veselības uzlabošanā un jaunas augsekas prakses ieviešanā, ilgtermiņa mērķi ir jāpapildina ar sabiedrībai sniegto pakalpojumu izvērtējumu;

Pienācīgas un funkcionālas proteīna nozares nodrošināšana, atzīstot gan augu izcelsmes, gan dzīvnieku izcelsmes proteīnu papildinošo lomu sistēmā

20. uzsver vietēji ražotu augu un dzīvnieku izcelsmes proteīnu ievērojamo potenciālu un pievienoto vērtību un to, ka nozares ilgtspējīga attīstība dos labumu Eiropas lauksaimniekiem, augsnes kvalitātei, barības vielu ciklim, bioloģiskajai daudzveidībai un cilvēku veselībai un ir stratēģiski svarīga Eiropas nodrošinātībai ar pārtiku;
21. uzsver, ka politikai ir jārada vienlīdzīgi konkurences apstākļi visām ieinteresētajām personām un produktiem un ka proteīna patēriņam jābūt cenas ziņā pieejamākam; atbalsta politikas pasākumus, ar kuriem patērētājiem tiek dota iespēja salīdzināt produktu, tostarp apstrādātās pārtikas, ģeogrāfisko izcelsmi un dzīvnieku labturības apstākļus to ražošanas laikā;
22. uzsver, cik kā proteīna avotam svarīga nozīme ir rupjai lopbarībai, piemēram, no zālājiem vai āboliņa, jo īpaši apvienojumā ar lopkopību, un pozitīvos līdzīgumus, ko zālāji dod bioloģiskajai daudzveidībai; aicina Komisiju un dalībvalstis izmantot KLP instrumentus, piemēram, ekoshēmas, lai stimulētu lauksaimniekus audzēt šos proteīna avotus; uzsver, ka atgremotāju audzēšana ir efektīvs veids, kā ilggadīgos zālājus pārvērst pārtikā, kas lietojama cilvēku uzturā;
23. atgādina, ka dzīvnieku proteīnu ražošana, izmantojot neēdamus resursus, ko lieto kā barību, piemēram, lopbarība un proteīnaugu pārstrādes blakusprodukti, ievērojami samazina pārtikas izšķērdēšanu, nodrošina ievērojamu pievienoto vērtību proteīnaugu ražošanai un ir būtiska, lai nodrošinātu dinamiskus lauku apvidus, ainavu pārvaldību un vides saglabāšanu;
24. mudina Eiropas Savienībā ražot sojas pupas kā augu izcelsmes proteīnu avotu, ko varētu

stimulēt ar investīcijām pētniecībā un izstrādē, lai uzlabotu kultūraugu kvalitāti un ražu; vērs uzmanību uz nepieciešamību nodrošināt finansējuma pieejamību un vajadzību pēc papildu atbalsta lauksaimniecības produktu ražotājiem, tostarp mazajiem ražotājiem, lai palielinātu sojas pupu ražošanu ES; uzskata, ka ir jānosaka un jāveicina labākā lauksaimniecības prakse sojas pupu audzēšanai ES, tostarp ilgtspējīgu ražošanas tehnoloģiju izmantošana un vides aizsardzības noteikumu ievērošana; vērs uzmanību uz nepieciešamību samazināt atkarību no trešās valstīs iegūtās sojas, ko lieto dzīvnieku barībā;

25. uzsver, ka pētniecības programmās galvenā uzmanība būtu jāpievērš augu valsts proteīnkultūrām, kas ir piemērotas Eiropas klimatam, augšanas apstākļiem un uztura paradumiem un ko var integrēt esošajās lauksaimniecības sistēmās; uzskata, ka ir svarīgi atbalstīt lauksaimniekus šajā pārejā, likvidēt šķēršļus ienākšanai šajā tirgū un palīdzēt lauksaimniekiem gūt labumu no šīm jaunajām vērtības ķēdēm;
26. aicina vairāk pētīt un attīstīt kultūraugu šķirnes ar īsu ražošanas ciklu, kuras nodrošina papildu proteīna avotus un kuras ir piemērotas izmantošanai par starpkultūrām pašreizējos augsekas plānos;
27. mudina dalībvalstis izmantot visus pieejamos KLP stimulus, lai palielinātu pākšaugu audzēšanu, tostarp saistīto atbalstu, agrovīdes pasākumus, konsultāciju pakalpojumus un jaunas nozaru programmas; turklāt uzskata, ka veicināšanas kampaņas, kuru mērķis ir palielināt pieprasījumu pēc pārtikas pākšaugiem, varētu ievērojami veicināt ES ražošanu, vienlaikus respektējot Eiropas uztura paradumus;
28. atzīst kaņepju kā ilgtspējīgas proteīnaugu lielās iespējas un atzīst nepieciešamību veicināt to audzēšanu un pārstrādi pārtikā un barībā;
29. uzsver, ka ir svarīgi piemērot ilgtspējas standartus importētiem produktiem, tādējādi aizsargājot Eiropas ražotāju konkurētspēju un nodrošinot pārredzamu informāciju patērētājiem;
30. uzsver, ka Eiropas zivsaimniecības nozare ir svarīgs ilgtspējīgu augstas kvalitātes proteīna avots cilvēku lietošanai svaigu zivju veidā; uzsver, ka zivsaimniecības nozares dzīvotspēja ir jāuzlabo ar atbalsta pasākumiem zvejniekiem, kuri gadu desmitiem ir saskārušies ar nebeidzami augošu ES regulatīvo slogu papildus enerģijas cenu straujam kāpumam;
31. uzsver Eiropas zivsaimniecības un akvakultūras nozaru nozīmi nodrošinātības ar pārtiku un tāda uztura garantēšanā, kura pamatā ir veselīgi un augstas kvalitātes proteīni; uzsver, ka šo nozaru produktiem var būt svarīga nozīme ilgtspējīgas pārtikas sistēmas izveidē; aicina Komisiju nodrošināt, ka gaidāmajā Eiropas proteīna stratēģijā ir atzīta zivsaimniecības un akvakultūras nozaru loma un iespēja uzlabot dzīvnieku labturību akvakultūras nozarē, kas var izraisīt mazāk slimību, samazināt antibiotiku izmantošanu un uzlabot ekosistēmu veselību, vienlaikus atzīstot, ka ES jau ir sasniegti augsti ilgtspējas standarti; uzsver, ka ir svarīgi šīs nozares iesaistīt to proteīna stratēģijas izstrādē;
32. uzsver, ka ES ir zvejas un akvakultūras produktu neto importētāja, jo gandrīz 60 % no ES kopējā patēriņa tiek importēti; tādēļ uzskata, ka ir jāstiprina Eiropas zivsaimniecības

un akvakultūras nozaru ekonomiskā dzīvotspēja, un atzīst to ilgtspēju, ņemot vērā to trīs dimensijas (ekonomikas, vides un sociālo), lai samazinātu ES pieaugošo atkarību no importa; uzsver ilgtspējīgas zivsaimniecības un akvakultūras nozaru nozīmi ES apgādē ar proteīnu un jo īpaši to, cik svarīga loma ir mazapjoma un nerūpnieciskajiem zvejniekiem, kā arī gliemju, vēžveidīgo un adatādaiņu vācējiem Eiropas Savienībā un citur;

33. uzsver, ka regulārs zvejas un akvakultūras produktu patēriņš ir būtisks veselīga uztura komponents un ka zivju patēriņam, ņemot vērā tā labvēlīgumu sirds veselībai, ir ievērojams potenciāls ar uzturu saistītu slimību (piemēram, sirds un asinsvadu slimību) novēršanā; tāpēc pauž bažas par zivju patēriņa samazināšanos ES; aicina dalībvalstis palielināt zivsaimniecības un akvakultūras produktu — sevišķi to, kurus nodrošina vietējie ražotāji, — nozīmi savās uztura rīcībpolitikās un programmās, jo īpaši veicināt akvakultūras produktu patēriņu konkrētās grupās, piemēram, jauniešu vidū, un pat ieviest vai palielināt to patēriņu skolās un ar programmām, kuru mērķis ir novērst konkrētu uzturvielu trūkumu; turklāt atgādina, ka saskaņā ar Direktīvu 2006/112/EK⁴ dalībvalstis var piemērot samazinātas PVN likmes pārtikas produktiem un ar tiem saistītiem pakalpojumiem; aicina dalībvalstis izmantot šo iespēju attiecībā uz zivju produktiem, ņemot vērā zivju patēriņa priekšrocības;
34. uzskata, ka ilgtspējīga akvakultūra ir nozīmīga proteīna ražošanas metode un ka aļģes ir labs proteīna avots barībai; norāda uz potenciālu inovācijai un jaunām uzņēmējdarbības iespējām, ko dotu jaunas zivju barības, kurām ir līdz minimumam samazināta ietekme uz bioloģisko daudzveidību, un to, ka ir jāturpina samazināt akvakultūras izraisītais ūdens piesārņojums; uzskata, ka augu izcelsmes proteīna ražošanas un papildu proteīna avotu turpmāka attīstīšana un ilgtspējīga inovācija ir veids, kā efektīvi risināt daudzas no vides problēmām, ar kurām saskaras ES zivsaimniecības un akvakultūras nozares;
35. uzsver, ka ES akvakultūras un marikultūras devums ilgtspējīgā pārtikas ražošanā var būt daudz lielāks nekā patlaban un šīs nozares var nodrošināt veselīgāku, taisnīgāk ražotu un ilgtspējīgāku proteīnu, kurš ir mazāk atkarīgs no zivju izcelsmes dzīvnieku barības un kura ražošanā neizmanto dzīvnieku barību, kas iegūta, ražojot zivju miltus un zivju eļļu no nelegālā, neregulētā un neregistrētā veidā nozvejotām zivīm;
36. uzskata, ka visi iespējamie proteīna avoti dzīvnieku barībai būtu jāizvērtē, attiecīgi ņemot vērā to vietu dabiskajā pārtikas ķēdē, ja tie atbilst augstajiem drošuma standartiem; pauž bažas par augstajām enerģijas prasībām, kas saistītas ar kukaiņu audzēšanu plašā mērogā, un uzsver, ka ir jāanalizē šādas prakses ietekme uz vidi, veselību, dzīvnieku labturību, kā arī sociālā un ekonomiskā ietekme;
37. neatbalsta kukaiņu izmantošanu cilvēku uzturā, kā arī ideju, ka kukaiņi varētu būt izmantojami kā proteīna avots; brīdina par kukaiņu vai kukaiņu blakusproduktu nemarķētu izmantošanu par proteīna avotu cilvēku uzturā, jo īpaši pārstrādātā pārtikā; aicina dalībvalstis ieviest obligātu pārtikas marķēšanas sistēmu, kurā ir iekļauti kukaiņi vai kukaiņu blakusprodukti, lai apmierinātu Eiropas patērētāju likumīgās prasības par pārredzamību;

---

⁴ Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.).

38. aicina Komisiju iesniegt visaptverošu ietekmes novērtējumu par jauno pārtikas produktu radīto risku Eiropas lauksaimniecības modeļiem, sabiedrībai, cilvēku veselībai, videi un ekonomikai; uzsver, ka būtu jāņem vērā piesardzības princips;
39. pauž bažas par ētiskajiem, sociālajiem, vides un ekonomiskajiem aspektiem saistībā ar šūnu izcelsmes pārtiku, ko ražo, audzējot no augiem un dzīvniekiem nošķirtas šūnas; atgādina, ka Jauno pārtikas produktu regula⁵ neatbilst paredzētajam mērķim; tādēļ uzskata, ka šūnu izcelsmes pārtiku Eiropas tirgū nedrīkst atļaut;

Holistiska pieeja, kas ietver visu pārtikas vērtības ķēdi

40. uzsver, ka visā vērtības ķēdē ir jāuzlabo koordinācija un sadarbība starp pārtikas ķēdes ieinteresētajām personām, lai novērstu pašreizējos trūkumus lauksaimnieku, pārstrādātāju un mazumtirgotāju sadarbībā; uzsver, ka būtu aktīvi jāveicina spēcīgāka kolektīvā sadarbība starp visiem dalībniekiem, jo īpaši ar lauksaimnieku organizāciju un lauksaimniecības kooperatīvu starpniecību, lai veidotu augstākas pievienotās vērtības ķēdes;
41. šajā sakarā aicina dalībvalstis un ieinteresētās personas izmantot visus pieejamos noteikumus, kas paredzēti Regulā, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju⁶, lai veicinātu ķēžu efektivitāti un inovāciju; aicina ieinteresētās personas attīstīt līgumslēgšanu, lai plānotu ražošanu ilgtermiņā; uzskata, ka ražotāju organizācijām, jo īpaši kooperatīviem, kā arī starpnozaru organizācijām ir būtiska nozīme proteīna vērtības ķēžu strukturēšanā un stiprināšanā;
42. uzsver, cik svarīga ir patērētāju atsauce un patērētājiem paredzētā informācija; uzsver, ka augu izcelsmes proteīnu ražošanai ir jāatbilst patērētāju vēlmēm, kas nozīmē, ka šie proteīni ir jāturpina uzlabot attiecībā uz garšu, konsistenci, uzturvērtību un cenu;
43. uzskata, ka patērētāju vēlmju apmierināšanai un pārredzamības nodrošināšanai nedrīkst pieļaut iespēju, ka gaļas apzīmēšanas un tirdzniecības vajadzībām Eiropā pārtikas marķējumā vai reklāmā tiek izmantots termins “gaļa”, ja tās pamatā nav dzīvnieku izcelsmes proteīnu, ņemot vērā, ka cilvēki kukaiņus neuzskata par gaļu;
44. uzskata, ka patērētāji kļūst aizvien zinošāki par sevis patērēto pārtiku un to, kā tā tiek ražota; atkārtoti prasa sniegt patērētājiem vairāk informācijas par gaļas ražošanā izmantotajām ražošanas un nokaušanas metodēm, lai veicinātu taisnīgu, vietēju, veselīgu un dzīvnieku labturībai labvēlīgu pārtikas sistēmu; atzinīgi vērtē Komisijas konkrēto nodomu attiecināt prasību par obligāto izcelsmes vai ieguves vietas norādi arī uz papildu produktiem; aicina dalībvalstis izstrādāt un ieviest obligātu marķēšanas sistēmu, kurā uz gaļas produktiem tiek norādīta nokaušanas metode;
45. uzsver, ka ES ilgtspējīgi ražotu augu izcelsmes proteīna apjoms nepalielināsies, ja nebūs

---

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/2283 (2015. gada 25. novembris) par jauniem pārtikas produktiem un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1169/2011 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 258/97 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1852/2001 (OV L 327, 11.12.2015., 1. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

tirgus pieprasījuma vai pienācīgas peļņas lauksaimniekiem; uzskata, ka mērķtiecīgs publiskais atbalsts, piemēram, ekoshēmas, varētu palielināt kultūraugu audzēšanas rentabilitāti; mudina tirgus dalībniekus izstrādāt metodes proteīna satura un kvalitātes noteikšanai graudaugos, proteīna augos un barībā, lai labāk atspoguļotu proteīna satura vērtību; uzsver, ka lielāka tirgus pārredzamība var uzlabot tirgus darbību, samazināt izšķērdēšanu un radīt apritīgāku pārtikas nozari; uzskata, ka politikas stratēģijām un tiesiskajam regulējumam šie tirgi būtu jāstimulē; uzsver, ka augu izcelsmes proteīnu ražošana ar zemāku proteīna saturu, vienlaikus ražojot kultūraugus ar augstu proteīna saturu, joprojām ir būtiska un ka šo avotu attīstības pamatā vajadzētu būt pozitīvas masas bilances principam saunas un proteīnu ziņā;

46. uzskata, ka pārtikas pārstrādes nozare ir neatņemama proteīna aprites vērtības ķēdes daļa, jo tā ļauj iegūt lielāku vērtību no proteīnaugiem; uzsver, ka ir jāpalielina spēja pārstrādāt augu izcelsmes proteīnus; uzskata, ka ir svarīgi, lai pārtikas pārstrādes nozare noskaidrotu savu atkritumu plūsmu struktūru nolūkā šīs plūsmas kvantificēt;
47. uzsver, ka ir vajadzīga rīcība visos līmeņos, lai palielinātu ilgtspējīgu proteīna ražošanu, jo īpaši augu izcelsmes proteīna vietējo ražošanu, atbalstot lauksaimniekus, jo īpaši mazās un vidējās lauku saimniecības un ģimenes lauku saimniecības; tādēļ aicina dalībvalstis izveidot un palielināt investīciju un pētniecības atbalstu sistēmas, uzņēmējdarbības un ražošanas līmenī;
48. uzskata, ka ar publisko iepirkumu vajadzētu stimulēt vietēju proteīna ražošanu;

Konkrēti politikas pasākumi

49. aicina Komisiju sniegt ziņojumu par nodrošinātību ar pārtiku un ierosināt šādus politikas pasākumus:
  - (a) zinātniskās un tehniskās vadlīnijas kas papildina administratīvās vadlīnijas par jaunu pārtikas produktu pieteikumu sagatavošanu un iesniegšanu, lai precizētu atļauju piešķiršanas procesu, vienlaikus nodrošinot visaugstākās pārtikas nekaitīguma garantijas un standartus un pienācīgu iespējamo risku novērtējumu cilvēku patēriņam saskaņā ar piesardzības principu;
  - (b) KLP pamatnostādņu apvienojumu, kas nodrošina stabilu satvaru, elastīgu saimniekošanas praksi un stimulus proteīnaugu ražošanai un kopumā ar proteīnu bagātāku zālaugu un pākšaugu audzēšanai; pašreizējās KLP ietvaros un ar ekoshēmu palīdzību būtu jāstimulē proteīnaugu audzēšana; Komisijai būtu jāapsver iespēja atļaut pārtikas proteīnaugus audzēt atmatā atstātajā zemē, ja tas atbilst stingriem vides noteikumiem;
  - (c) pētījums par kaitīgu organismu un patogēnu sastopamību, attīstību un izplatīšanos, kas apdraud sekmīgu proteīnaugu ražu;
  - (d) skaidru pētniecības un izstrādes finansēšanas stratēģiju, kuras mērķis būtu veicināt un stimulēt augu aizsardzības papildu profilakses un ārstniecības pasākumus, kuros izmanto tehnikas inovācijas, piemēram, precīzo lauksaimniecību, robotiku, derīgos kukaiņus un iedarbīgus un drošus pesticīdus;

- (e) publiskā iepirkuma pamatnostādņu kombināciju, kas atvieglo vietēji ražotu proteīnu patēriņu un noteikt vietējās prasības;
- (f) īstermiņā — pagaidu atkāpi ar pietiekamu juridisko noteiktību, lai nodrošinātu, ka *RENURE* var izmantot, un ilgtermiņā juridiski piemērot Kopīgā pētniecības centra izstrādātos kritērijus attiecībā uz *RENURE*, pamatojoties uz zinātniskiem kritērijiem, klasificējot tos par ķīmiskiem mēslošanas līdzekļiem saskaņā ar Nitrātu direktīvu⁷;
- (g) grozījumu Nitrātu direktīvas III pielikumā nolūkā atvieglot tāda digestāta izmantošanu no organiskajiem atkritumiem, kas iegūti no kūtsmēsļu anaerobiskās noārdīšanās;
- (h) politikas pasākumus, kas nodrošina, ka proteīna imports atbilst ES ražošanas un kvalitātes standartiem attiecībā uz tā ietekmi uz veselību un vidi, lai uzlabotu ES ražotāju konkurētspēju salīdzinājumā ar ražotājiem ārpus ES; politikas pasākumus, kas veicina standartu uzlabošanu visā pasaulē;
- (i) analītisku pētījumu par proteīnu tirgū pieejamo telpu;

o

o o

50. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

Or. en

---

⁷ Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.).